DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

14. februar 2008 *

I sag C-449/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Tribunal du travail de Bruxelles (Belgien) ved afgørelse af 17. oktober 2006, indgået til Domstolen den 6. november 2006, i sagen:

Sophiane Gysen

mod

Groupe S-Caisse d'Assurances sociales pour indépendants,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne G. Arestis, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (refererende dommer) og J. Malenovský,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Sophiane Gysen ved avocate N. Sluse,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J. Currall og D. Martin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. november 2007,

afsagt følgende

Dom

1 Tribunal de Bruxelles' anmodning om præjudiciel afgørelse vedrørende Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 af 29. februar 1968 om vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber og om ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i disse Fællesskaber samt om særlige midlertidige foranstaltninger for tjenestemænd i Kommissionen (EFT 1960 I, s. 30), [som ændret ved Rådets

forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 2074/83 af 21. juli 1983 (EFT L 203, s. 1] herefter »vedtægten«), er blevet forelagt inden for rammerne af en retssag mellem Sophiane Gysen og Groupe S-Caisse d'Assurances sociales pour indépendants (herefter »kassen«) om fastlæggelse af rækkefølgen af Sophiane Gysens børn med henblik på fastsættelse af størrelsen af de belgiske familietillæg.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Det fremgår af vedtægtens artikel 11, stk. 2, at den »er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat«.

3 Ifølge vedtægtens artikel 67, stk. 1, består familietillæggene af husstandstillæg, børnetilskud og uddannelsestillæg.

4 I henhold til vedtægtens artikel 67, stk. 2, skal de tjenestemænd, der oppebærer de i bestemmelsen nævnte familietillæg, meddele, hvilke tillæg af samme art, de får fra anden side, idet disse tillæg fratrækkes de tillæg, der betales i henhold til artikel l, 2 og 3 i vedtægtens bilag VII.

5 Det fremgår af artikel 2, stk. 7, i vedtægtens bilag VII, at såfremt det barn, over for hvem der består forsørgerpligt, i medfør af lovbestemmelser, efter en retsafgørelse eller efter en afgørelse truffet af den kompetente administrative myndighed, er overladt i en anden persons varetægt, udbetales børnetilskuddet til sidstnævnte for tjenestemandens regning og i dennes navn.

De nationale bestemmelser

6 I henhold til det belgiske kongelige dekret af 8. april 1976, hvorved ordningen med familieydelser til selvstændige erhvervsdrivende blev indført (*Moniteur belge* af 6.5.1976), stiger størrelsen af børnetilskuddet proportionalt med antallet af børn.

7 Ved det kongelige dekrets artikel 16, stk. 1, første afsnit, i den udgave heraf, der fandt anvendelse på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, fastlægges børnenes position under hensyn til den kronologiske rækkefølge af fødslen af de børn, der er berettiget til tilskud i henhold til samme dekret, i henhold til de samordnede love vedrørende familietillæg til arbejdstagere, i henhold til kongeligt dekret af 26. marts 1965 vedrørende familietillæg til visse personalegrupper, der aflønnes af staten, i henhold til lov af 20. juli 1971, hvorved der indføres garanterede familieydelser, og i henhold til internationale overenskomster om social sikring, der er i kraft i Belgien.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

8 Sophiane Gysen, der er belgisk statsborger, er erhvervsmæssigt beskæftiget som selvstændig erhvervsdrivende i Belgien. Hun blev gift den 1. februar 1986. I dette ægteskab blev der født et barn den 20. oktober 1989. Parret blev skilt i juni 1993.

9 Sophiane Gysen giftede sig igen i december måned 1993. I dette ægteskab blev der født to børn, henholdsvis den 5. maj 1994 og den 17. september 1996. Parret blev skilt i løbet af år 2000.

10 Sophiane Gysens ældste søn har haft bopæl hos sin mor siden den 17. januar 2001. For så vidt angår de to yngre børn er det i en retsafgørelse af 13. februar 2001 fastsat, at forældrene har fælles forældremyndighed over børnene, og at Sophiane Gysen oppebærer familietillæggene.

11 Den 1. december 2001 blev faderen til det barn, der er født i 1989, ansat ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber. Efter denne dato har Kommissionen udbetalt fuldt familietillæg til Sophiane Gysen for hendes ældste søn i faderens navn og for dennes regning.

12 Sophiane Gysen orienterede kassen om denne situation ved skrivelse af 22. februar 2002, hvorefter denne ophørte med at udbetale familietillæg for hendes ældste barn, men fortsatte med at udbetale dem for de yngre børn.

13 Da kassen fandt, at tillæggene var blevet udbetalt med urette, trak den herefter med virkning fra marts måned 2003 et beløb på 2 284,84 EUR fra de månedlige familietillæg. Beløbet udgør differencen mellem de tillæg, der var blevet udbetalt til de yngre børn i deres egenskab af børn i anden og tredje position, og de tilskud, der ifølge kassen skulle have været udbetalt, nemlig i form af tillæg til to børn i første og anden position.

14 Da Sophiane Gysen var af den opfattelse, at kassens administrative afgørelser vedrørende denne indeholdelse var truffet på grundlag af en uretmæssig fastsættelse af de tre børns position og derfor måtte annulleres, anlagde hun sag ved den forelæggende ret.

15 Tribunal du travail de Bruxelles har under disse omstændigheder forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan eller skal de bestemmelser vedrørende vederlag og familietillæg, som er indeholdt i [vedtægtens] […] artikel 67, stk. 1, og i [dennes] bilag VII, afdeling 1, hvorefter familietillæg omfatter et husstandstillæg, et børnetilskud og et uddannelsestillæg, anses for at udgøre en international overenskomst om social sikring, der er i kraft i Belgien, som dette udtryk er anvendt i den her i sagen omhandlede nationale lovgivning?«

Om det præjudicielle spørgsmål

16 Med henblik på at forsyne den forelæggende ret med et hensigtsmæssigt svar, der sætter den i stand til at afgøre den for retten indbragte tvist, skal vedtægtens nærmere karakter og retsstilling fremhæves.

17 Inden for rammerne af det ved artikel 234 EF fastsatte retslige samarbejde tilkommer det nemlig Domstolen at fortolke de fællesskabsretlige bestemmelser. Det bemærkes, at det inden for rammerne af dette samarbejde påhviler de nationale domstole at fortolke de nationale retsregler (jf. dom af 12.10.1993, sag C-37/92, Vanacker og Lesage, Sml. I, s. 4947, præmis 7).

18 Det fremgår af de relevante retsforskrifter i hovedsagen, som beskrevet af den forelæggende ret, at et barn af en selvstændig erhvervsdrivende, der oppebærer et tillæg, der udbetales i kraft af ægtefællen eller den fraskilte ægtefælle af de sociale sikringsorganer i en anden medlemsstat i medfør af en international overenskomst, i belgisk

ret tages i betragtning ved fastlæggelsen af denne selvstændige erhvervsdrivendes børns position for at beregne størrelsen af de belgiske familietillæg, som denne sidstnævnte har ret til for sine øvrige børn.

19 Det fremgår ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, at tvisten i hovedsagen er opstået som følge af kassens afslag på at tage hensyn til det barn, for hvilket der i faderens navn og for dennes regning (faderen er EF-tjenestemand) udbetales fuldt tillæg i henhold til vedtægten, ved fastlæggelsen af moderens børns position (moderen er selvstændig erhvervsdrivende) med hensyn til beregningen af størrelsen af de familietillæg, som moderen har ret til for sine øvrige børn.

20 Det forekommer ud fra sagens akter, at årsagen til den forskellige behandling, som kassen giver disse to tilfælde, beror på det særlige retlige grundlag for det tillæg, der efter vedtægten udbetales til Sophiane Gysen for det barn, der er født i 1989.

21 Kassen har for den forelæggende ret gjort gældende, at vedtægten tildeler EF-tjenestemændene rettigheder, de kan påberåbe sig over for deres arbejdsgiver og i givet fald hævde ved Fællesskabernes retsinstanser, men at disse rettigheder ikke finder umiddelbar og direkte anvendelse i de nationale retsordener.

22 Det må fastslås, at denne argumentation er i strid med vedtægtens karakter og retsstilling.

23 Forordning nr. 259/68, ved hvilken vedtægten er blevet indført, kan ganske vist ikke ligestilles med en international konvention, da den ikke er blevet vedtaget

af medlemsstaterne i medfør af de folkeretlige regler, men af Rådet som fællesskabsinstitution inden for dennes selvstændige kompetence (jf. i denne retning dom af 18.2.1970, sag 38/69, Kommissionen mod Italien, Sml. 1970, s. 5; org.ref.: Rec. s. 47, præmis 11, og af 18.3.1980, sag 91/79, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 1099, præmis 7), lige så lidt som EF-traktaten, der er hjemmel for forordningen, kan ligestilles med en international overenskomst om social sikring, hvorved det dog bemærkes, at forordningen i henhold til artikel 249, andet afsnit, EF er almengyldig, bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat (jf. dom af 20.10.1981, sag 137/80, Kommissionen mod Belgien, Sml. s. 2393, præmis 7, og af 7.5.1987, sag 186/85, Kommissionen mod Belgien, Sml. s. 2029, præmis 21). Som Sophiane Gysen har gjort gældende, bestemmes det i øvrigt udtrykkeligt i vedtægtens artikel 11, stk. 2, at vedtægten er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

24 Henset til den omstændighed, at forordning nr. 259/68 er umiddelbart anvendelig i medlemsstaternes retsorden, skal den nationale ret anvende den for at sikre princippet om forbud mod forskelsbehandling. Det påhviler derfor denne ret at sikre ligebehandling mellem personer, hvis barn giver ret til familietillæg i medfør af vedtægten, og personer, hvis barn giver ret til sådanne tillæg i medfør af national ret eller en international overenskomst om social sikring, der er gældende i den berørte medlemsstat.

25 Henset hertil skal det forelagte spørgsmål besvares således dels, at vedtægten har generel rækkevidde, er bindende i alle enkeltheder og finder umiddelbar anvendelse i alle medlemsstater, dels — henset til den omstændighed, at forordning nr. 259/68 er umiddelbart anvendelig i medlemsstaterne — at det barn, der giver ret til familietillæg i medfør af vedtægten, skal ligestilles med et barn, der giver ret til sådanne tillæg i medfør af national ret eller en international overenskomst om social sikring, der er gældende i den berørte medlemsstat.

Sagens omkostninger

26 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 af 29. februar 1968 om vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber og om ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i disse Fællesskaber samt om særlige midlertidige foranstaltninger for tjenestemænd i Kommissionen, som ændret ved Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 2074/83 af 21. juli 1983 har generel rækkevidde, er bindende i alle enkeltheder og finder umiddelbar anvendelse i alle medlemsstater. Henset til den omstændighed, at forordningen er umiddelbart anvendelig i medlemsstaterne, skal det barn, der giver ret til familietillæg i medfør af vedtægten, ligestilles med et barn, der giver ret til sådanne tillæg i medfør af national ret eller en international overenskomst om social sikring, der er gældende i den berørte medlemsstat.

Underskrifter